

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: Orientalismus Bushovy administrativy a jeho vliv na vojenskou intervenci v Iráku

Autor: Ing. Martin Vinš

Vedoucí: Dr. Zora Hesová

Předložené diplomová práce se zabývá orientalistickými prvky diplomacie vlády G.W. Bush, konkrétněji se ptá, zda a jaké orientalistické prvky byly přítomny ve strategii ospravedlnění invaze Iráku v roce 2003. Autor zdůvodňuje relevanci tématu a konkrétně vytyčuje jak výzkumnou otázku, tak i dílčí otázky, časový výsek (září 2001- intervence v březnu 2003) a předmět zkoumání (veřejné projevy tří vůdčích osobností Bushovy vlády)

V úvodní polovině se zabývá metodologickým úvodem, definicemi a operacionalizací „orientalismu“. Prokazuje dobrou znalost orientalistické tematiky obecně a také projevů orientalismu v USA. Operacionalizuje velmi obecnou orientalistickou kritickou teorii do konkrétních projevů, které je potom možné v konkrétním souboru textů (provázanost a hierarchie představ o západní a „orientálcově“ identitě, civilizační mise Západu, esencializace a role náboženství, obraz ženy). V druhé, analytické části, zasazuje své téma a svůj soubor textů do konkrétního historického kontextu Bushovy vlády a útoku v září 2001 a rozebírá způsob, jakým byly útoky a „válka proti teroru“ tematizovány a přistupuje k analýze projevů. Zabývá se otázkou, jak jsou v projevech zmíněných tří politiků (G.W. Bushe, B. Cheyneho a Powella) pojaty obrazy Západu a Iráku a Afghánistánu a „civilizační mise“; jakou úlohu hraje při ospravedlňování intervence genderová perspektiva.

V analýze dochází k závěru, že dva ze čtyř orientalistických prvků byly při zdůvodňování intervence použity: přítomna binarita civilizovaného a „barbarského“ světa, moralizace politických strategií a s ní spojená výrazně přítomná představa o civilizační misi Západu. Autor naopak vyzdvihuje, že obraz muslimů a Arabů a téma genderu takovou klíčovou roli nehrály, jelikož představitelé vlády ve zkoumané době určitá témata nezpracovávali (představa o orientální ženě) nebo přece jen usilovali o umírněnou rétoriku bez antagonizace muslimů a Arabů, se snahou nespojovat obraz Muslimů a Arabů s terorismem.

Autor tedy přináší vlastní a relevantní poznatky o určité konkrétní fázi zahraničně-politické rétoriky, v této době soustředěné na civilizaci a „vývoz demokracie“ (poté, co argument se zbraněmi masového ničení nemohl být použit), zatímco kulturalistické pojetí islámu a Arabů ještě své pozdější identity nedosáhlo. Na základě tohoto zjištění by bylo zajímavé zjistit kdy a v jakém kontextu a díky kterým aktérům pozdější obrat k antiislamismu, tedy právě ke spojování islámu/muslimů s terorem a dalšími negativními jevy, došlo.

Práce byla vedena snahou o empirické ukotvení analýz a o objektivitu; rozumným způsobem se omezila na určitý časový a diskurzivní výsek a bylo tedy možné získat empiricky podložené výsledky.

Po formální stránce je práce provedena příkladně; neobsahuje žádné závažné nedostatky, je opřena o relevantní literaturu a dostatečný počet zkoumaných textů. Pro lepší reprezentativnost mohla obsahovat krátký přehled zkoumaných projevů.

Bez podezření na plagiát.

Doporučuji k obhajobě a k ohodnocení výborně.

V Praze dne 3. 8. 2019.

Zora Hesová